

Émile Zola, Guy de Maupassant,
J.-K. Huysmans, Henry Céard,
Léon Hennique, Paul Alexis

Médan Geceleri

Öyküler

Türkçesi: Yaşar Avunç

İÇİNDEKİLER

<i>Zola ile Médan'da</i>	7
Léon Hennique'in Önsözü	9
Émile Zola <i>Değirmene Saldırı</i>	15
Guy de Maupassant <i>Yağ Tulumu</i>	51
Joris-Karl Huysmans <i>Sırt Çantası</i>	95
Henri Céard <i>Kan Alma</i>	128
Léon Hennique <i>7 Numaralı Ev</i>	185
Paul Alexis <i>Savaşın Sonra</i>	208

Émile Zola
Değirmene Saldırı

I.

Bu güzel yaz akşamında Merlier Baba'nın değirmeninde büyük bir eğlence vardı. Avluda yan yana konmuş üç masa davetlileri bekliyordu. Bütün köy halkı o gün Merlier'lerin kızı Françoise'ın Dominique'le nişanlanacağını biliyordu. Dominique tembellikle suçlanan bir delikanlıydı, ama üç fersah mesafedeki tüm kadınlar ona gözleri parlayarak bakıyorlardı, çünkü delikanlı o kadar yakışıklıydı.

Merlier Baba'nın bu değirmeni gerçekten hoş bir değirmendi. Tam da Rocreuse'ün ortasında, anayolun dirsek yaptığı bir yerdeydi. Köyün sadece bir sokağı, yolun iki kenarında da birer sıra çok kötü evi var ama orada, dirsekte, çayırılar genişliyor, Morelle ırmağının akıntısını izleyen büyük ağaçlar vadinin dibini çok güzel gölgeliklerle örtüyor. Bütün Lorraine'de daha hayran olunası bir köşe yok. Sağlı sollu sık korular, yüzyıllık ulu ağaçlı ormanlar tatlı meyillerden yukarıya uzanıyor, ufku bir yeşillik deniziyle dolduruyor; güneye doğru ise ova uzanıyor, taze dikenli fidanların oluşturduğu çitlerin böldüğü toprak parçalarıyla alabildiğince yayılıyor. Ama Rocreuse'ü çekici kılan özellikle temmuz ve ağustos aylarının sıcak günlerinde bu yeşillik yuvasının serinliğidir. Morelle ırmağı Gagny ormanlarından kaynağını alır ve sanki fersahlar boyunca altında aktığı yaprakların soğukluğunu

alıyormuş gibidir; ırmak, ormanların mırıltılı gürültülerini, derin düşüncelere dalmış buz gibi gölgesini taşır. Ama tek serinlik kaynağı o değildir: Her tür akarsu ormanların altında şarkı söyler; her adımda kaynaklar fışkırır; dar keçiyollarını izlediğinizde, yosunların altından sızıp geçen ve billur gibi çeşmeler halinde akmak üzere ağaçların dibinde, kayalar arasında en ufak yarıklardan yararlanan yeraltı gölleri nasıl da hissedilir! Bu derelerin fısıldayan sesleri o kadar kalabalıktır ve o kadar yükseğe erişir ki şakrak kuşlarının sesini bastırır. Her yandan akan çağlayanlar karşısında insan kendini büyülu bir parkta sanır.

Aşağıda, çayırılar nemlidir. Dev gibi kestane ağaçlarının kara gölgeleri vurur. Çimenlerin kenarında uzun kavak ağaçlarının oluşturduğu perdeler hışırtılı birer örtü gibi art arda sıralanır. Tarlalar arasında, bugün harabe halindeki eski Gagny şatosuna doğru yükselen koskoca çınar ağaçlarından iki cadde uzanır. Sürekli sulanan bu toprakta otlar adamakıllı büyür. Burası ağaçlı iki tepelik arasında bir çimlik gibidir, ama çayırılar çimenlik, dev ağaçları da kocaman sepetler şeklinde görülen doğal bir çimlik. Öğleyin güneş dik açıyla geldiğinde gölgeler morarıp tutuşmuş otlar sıcaklık içinde uyurken, yapraklar buz gibi soğuktan titrer.

İşte Merlier Baba'nın değirmeni burada yaban yeşilliklerle dolu bir köşeyi tiktaklarıyla şenlendiriyordu. Alçı ve tahtalardan yapılmış bina dünya kadar eski görünüyordu. Burada yuvarlak, aydınlık bir havuz oluşturan Morelle ırmağının yarı yarıya içindeydi. Bir alavere havuzu düzenlenmişti, su birkaç metreden değirmen çarkının üstüne düşüyor, dönen çark da, çalıştığı evde yaşlanmış sadık bir hizmetçi kadının astımlı öksürüğüyle çatırdıyordu. Merlier Baba'ya bu çarkı değiştirmesi önerildiğinde, başını sallayarak, yeni bir çarkın daha tembel olacağını ve işi o kadar iyi bilemeyeceğini söylüyor ve eskisini elinin altındaki her şeyle, fıçı tahtalarıyla, paslı demirlerle, çinkoyla, kurşunla onarıyordu. Çark bu onarım sayesinde otlar ve yosunlarla iyice kap-

lanarak tuhaflaşmış profiliyle daha hoş görünüyordu. Su gümüş rengi dalgasıyla onu d vd ğ nde, o, incilerle kaplanıyor, tuhaf iskeletin sedef kolyelerden oluşan parlak bir s s n altından geçtiği görülüyordu.

Böylece değirmenin Morelle ırmağının içine dalan bölümü orada karaya oturmuş kaba saba bir gemiye benziyordu. Binanın yarıdan fazlası kazıklar üstüne oturtulmuştu. Su delikli döşemenin altına giriyordu, bu delikler burada tutulan yılan balıkları ve iri tatlı su ıstakozları sayesinde köyde biliniyordu. Yukarıdan dökülen suyun aktığı havuz bir ayna gibi pırıl pırıldı ve çark k p ğ yle suyu bulandırmadığında, içinde bir filo yavaşlığıyla yüzen iri balık sürüleri görülüyordu. Eskimiş bir merdivenle, ırmakta bir sandalın bağlanmış olduğu bir direğin yanına iniliyordu. Çarkın altında tahta bir geçit vardı. Pencerele rastgele delinerek açılmıştı. Karmakarışık durumda köşe duvarları, k  k duvarlar, sonradan eklenmiş yapılar, değirmene eski bir yıkık kale görünümü veren kirişler, dam  atları görülüyordu. Ama sarmaşıklar bitmişti, her çeşit tırmanıcı bitki çok büyük yarıkları kapatıyor ve bu eski binanın üstüne yeşil bir manto örtüyordu. Oradan geçen yetişkin kızlar defterlerine Merlier Baba'nın değirmenin resmini  iziyorlardı.

Yol tarafında ev daha sağlamdı. Büyük avluya açılan taç bir cümle kapısı vardı. Avlunun sağ ve sol kenarlarında hangarlar ve ahırlar bulunuyordu. Bir kuyunun yanında, koskocaman bir karaağaç gölgesiyle avlunun yarısını örtüyordu. Dip tarafta, evin birinci katının dört penceresi sıralanıyordu, bu katın üstünde bir de güvercinlik vardı. Merlier Baba'nın tek s s merakı, evin cephesini her on yılda bir badana ettirmesiydi. Eve kısa süre önce beyaz badana vurulduğundan, gün ortasında güneşle parladığında, köyün gözünü kamaştırıyordu.

Merlier Baba yirmi yıldır Rocreuse Belediye Başkanı'ydı. Yapabildiği servet dolayısıyla takdir ediliyordu. Metelik metelik

biriktirdiği seksen bin frank kadar bir parası olduğu söyleniyordu. Kendisine drahoma olarak değirmeni getiren Madeleine Guillard'la evlendiğinde iki kolundan başka bir şeyi yoktu. Ama kocası evin işlerini öyle canla başla yürütmesini bilmişti ki Madeleine seçiminden hiçbir zaman pişmanlık duymadı. Bugün kadın ölmüş, Merlier Baba da kızı Françoise'la birlikte dul kalmıştı. Kuşkusuz dinlenebilir, değirmenin çarkını yosunlar arasında uyumaya bırakabilirdi, ama o zaman çok canı sıkılır, ev ona ölmüş gibi gelirdi. Hep zevk için çalışıyordu. Merlier Baba, o dönemde, yüzü hiç gülmeyen, ama yine de içten içe çok neşeli, uzun, suskun yüzlü, uzun boylu bir yaşlıydı. Parası ve nikâh kıyarken takınmasını bildiği güzel tavır yüzünden belediye başkanı seçilmişti.

Françoise Merlier on sekizine basmıştı. Sıksa olduğu için köyün en güzel kızlarından biri sayılmıyordu. Hatta on beş yaşına kadar çirkin kalmıştı. İkisi de güçlü kuvvetli ve yüzüne bakılır insanlar olan baba ve anne Merlier'lerin kızının nasıl oluyor da bu kadar içler acısı bir sağlıksızlıkta büyümüş olduğunu Rocreuse'de kimse anlayamıyordu. Ama kız on beş yaşına geldiğinde, her ne kadar narinliğini korusa da, dünyanın en güzel küçük yüzüne sahip oldu. Siyah saçları, siyah gözleri vardı, teni pespembeydi. Her zaman gülen bir ağız, yanaklarda gamzeler, güneş bir taç kondurmuş gibi aydınlık bir alın göze çarpıyordu. Köye göre çelimsiz sayılsa da hiç zayıf değildi; bir buğday torbasını bile kaldıramaz demek isteniyordu sadece. Ne var ki yaşı ilerledikçe adamakıllı tombul hale geliyordu. Bir bildircin gibi tombiş ve iştah açıcı olacaktı böyle giderse. Fakat babasının uzun suskunlukları onu çok gençken akıllı uslu biri yapmıştı. Hep gülüyorsa da, bunu başkalarının hoşuna gitmek için yapıyordu. Aslında, ciddi idi.

Doğal olarak, bütün köy ona nezaketinden ziyade paracıkları için kur yapıyordu. Nitekim sonunda bir seçim yapmış, bu

seçim de bölgenin kanına dokunmuştu. Morelle ırmağının öteki kıyısında Dominique Penquer adında uzun boylu bir delikanlı yaşıyordu. Rocreuse'lü değildi. On yıl önce, değirmenin tam karşısında, birkaç tüfek atımı uzaklıkta, hatta Gagny ormanının kenarında küçük mülk sahibi bir amcanın mirasına konmak için Belçika'dan gelmişti. Bu mülkü satmak ve Belçika'ya, evine dönmek için geldiği söyleniyordu. Ama anlaşılan, köyü pek sevmişti, çünkü bir daha buradan ayrılmadı. Küçük tarlasını işlediği ve bazı sebzeler yetiştirip bunlarla beslendiği görülüyordu. Gölde balık avlıyor, karada ava çıkıyordu; orman bekçileri onu birçok kez yakalayıp hakkında tutanak düzenleyecek oldular. Köylülerin kaynaklarını iyi anlayamadıkları bu serbest yaşam sonunda onu kötü ün sahibi yaptı. Ona, açıkça olmasa da, kaçak avcı diyorlardı. Aslında adam tembeldi, çünkü çoğu zaman onu, çalışması gereken saatlerde otlar arasında uyur halde buluyorlardı. Ormanın son ağaçları altındaki kötü evi dürüst bir genç erkeğin oturabileceği türden görünmüyordu. Gagny yıkıntılarında dolaşan kurtlarla ilişkisi olsa bile, bu, kocakarıları hiç şaşırtmazdı. Bununla birlikte, genç kızların onu savunma cüretini göze aldığı oluyordu, çünkü bir kavak gibi uzun ve esnek olan bu karanlık adam çok yakışıklıydı, teni bembeyazdı, güneşte parlayan altın sarısı sakalları ve saçları vardı. Bir sabah Françoise, Merlier Baba'ya Dominique'i sevdiğini ve başka bir erkekle evlenmeye asla razı olmayacağını bildirmişti.

O gün Merlier Baba'nın ne beklenmedik bir darbe aldığını varın siz düşünün! Âdeti gereği hiçbir şey söylemedi. Yüzü düşünceli bir hal almıştı; fakat o içten neşesi artık gözlerinin içinde parlamıyordu. Bir hafta boyunca birbirlerine surat astılar. Françoise da çok ciddiydi. Merlier Baba, bu serseri kaçak avcının, kızını nasıl böylesine büyülemiş olduğunu bir türlü anlayamıyordu. Dominique hiçbir zaman değirmene gelmemişti. Değirmenci gözetleyince, çapkının, Morelle ırmağının öteki kıyısında,

otların arasına yatıp uyuyormuş numarası yaptığını fark etti. Françoise odasından onu görebilirdi. İş anlaşılmıştı, değirmenin çarkının üstünden birbirlerine göz süzerek birbirlerinden hoşlanmış olmalıydılar.

Bu arada, üzerinden bir hafta daha geçti. Françoise gitgide daha ciddileşiyordu. Merlier Baba'nın da hâlâ hiç sesi çıkmıyordu. Sonra, bir akşam, Merlier Baba gidip sessizce Dominique'i getirdi. Françoise tam da sofrayı kurmak üzereydi. Şaşırmış gibi görünmedi, sofraya bir tabak daha eklemekle yetindi; fakat yanaklarındaki hafif çukurlar yeniden belirmiş ve tekrar gülmeye başlamıştı. Sabahleyin Merlier Baba Dominique'in orman kenarındaki evine gitmişti. Orada iki erkek kapıları ve pencereleri kapatıp üç saat sohbet etmişlerdi. Birbirlerine neler söylediklerini hiç kimse öğrenemedi. Kesin olan şu ki Merlier Baba evden çıkarken Dominique'e şimdiden oğlu gibi davranıyordu. Aramaya gittiği bu delikanlının, kızlara kendini sevdirmek için otlara yatan bu tembelin yaşlı adamın gözüne iyi bir delikanlı gibi göründüğüne kuşku yoktu.

Bütün Rocreuse köyü dedikodudan çalkalanıyordu. Kadınlar, kapı önlerinde, evine bir hayta alan Mercier Baba'nın çılgınlığı konusunda durmadan konuşuyorlardı. Yaşlı adam sesini çıkarmadı. Belki kendi evliliğini anımsamıştı. Madeleine'le evlenip değirmene konduğu zaman onun da ne parası ne malı vardı; ama bu onun iyi bir koca olmasını hiç de engellememişti. Zaten Dominique işe güce öyle bir koyulup dedikoduların önünü kesti ki bütün köy halkını kendine hayran bıraktı. Dominique'in şansına değirmen işçiliği düşmüştü ve o, yerine başka birinin alınmasını asla istemedi. Torbaları taşıdı, arabayı sürdü, dönmek için yalvartan o eski çarkla savaştı; bütün bunları öyle seve seve yapıyordu ki zevk için onu görmeye geliyorlardı. Merlier Baba sessizce gülüyordu. Bu delikanlıyı keşfettiği için çok gururluydu. Gençlere cesaret vermekte aşk gibisi yok!